

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 8Cdo/115/2024                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 8710205949                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 05.11.2025                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Ivan Rumana              |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2025:8710205949.2 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: J. E., rod. U., narodená XX. D. XXXX, Y., E. XXX, zastúpená AK JUDr. Budzikova & JUDr. Dachová, s.r.o., Poprad, Nám. sv. Egídia 41/95, IČO: 47 257 113, proti žalovanej: D.Z. Y., rod. E.U., narodená XX. N.O. XXXX, Y., E. XXX, zastúpená advokátkou JUDr. Ing. Marcelou Martinkovičovou, Poprad, Nám. sv. Egídia 95, IČO: 50 672 720, o určenie priebehu hraníc s prísl., vedenej na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 9C/108/2010, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 30. januára 2024 č. k. 18Co/53/2022-592, takto

### rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 30. januára 2024 č. k. 18Co/53/2022-592 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

### Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) výrokom I. zmenil rozsudok Okresného súdu Poprad z 07. januára 2020 sp. zn. 9C/108/2010-372 (ďalej len „súd prvej inštancie“) tak, že žalobu zamietol. Výrokom III. rozhodol, že žiadnej zo strán nárok na náhradu trov konania nepriznáva.

1.1. Súd prvej inštancie výrokom I. rozsudku uložil žalovanej povinnosť posunúť oplotenie svojho pozemku na hranicu pozemkov pre KN-C XXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 51 m<sup>2</sup> v k. ú. Y. zapísanej na LV č. XXXX na Okresnom úrade, odbor katastrálny Poprad a parc. KN-C XXX/X - záhrady o výmere 600 m<sup>2</sup> v k. ú. Y.e zapísanej na LV č. XXX na Okresnom úrade, odbor katastrálny Poprad tak, aby táto prechádzala bodmi 449-5, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 1 určených vytyčovacím náčrtom č. 3 zo dňa 14.11.2008, vyhotovených M.. J.Z. U. spoločnosťou GLOBING POPRAD s.r.o. v súlade s Protokolom o vytýčení hranice pozemku zo dňa 14.11.2008, ktorý tvorí neoddeliteľnú súčasť tohto rozsudku. Výrokom III. stranám sporu náhrad trov konania nepriznal.

1.2 Súd prvej inštancie rozsudok odôvodnil ust. § 126 ods. 1 OZ, článkom 6 ods. 1, 2, článkom 8, § 150 zákona č. 160/2015 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že spornou otázkou v konaní bola hranica medzi pozemkami vo vlastníctve žalobkyne a

žalovanej. Hranica pozemku je jeden z najdôležitejších údajov spomedzi právnych skutočností. Neodborné a nepresné vytýčenie hraníc pozemkov, prípadne svojvoľné posunutie znakov určujúcich v teréne lomové body hraníc, často vedie k dlhotrvajúcim susedským sporom. Účelom riadneho vytýčenia pozemku je snaha vlastníka pozemku o vytýčenie priebehu hranice v existujúcej mape, avšak nezistiteľnej v teréne, resp. snaha získať kvalifikovaný podklad na vyznačenie priebehu hranice pozemku. Vytýčenie hranice nemá konštitutívny účinok, má len deklaratórny charakter. Žalobkyňa preukázala v konaní svoj nárok vytyčovacím náčrtom M. J.Z. U. spoločnosti GLOBING POPRAD s.r.o. to, že je hranica pozemku iná a oplotenie je dôvodné posunúť v intenciách rozhodnutia súdu. Tieto závery vytyčovacieho náčrtu potvrdil aj znalec v konaní M. G. C. a zároveň sa vyjadril aj k nesprávnemu postupu M. Y. Po kontrolnom znaleckom posudku M. O. X., súd prvej inštancie konštatoval, že vytýčenie hraničnej čiary na podklade vytyčovacieho návrhu č. 96/2008 M. U. zo 14.11.2008, je správne. Bod č. 1 očísľovaný vo vytyčovacom náčrte je zároveň druhým lomovým bodom na hranici parciel č. XXX/X a XXX/X, ktorý je v teréne totožný s bodom č. 619-34 len s tým rozdielom, že bod č. 1 je v MSS a bod č. 619-34 je v S-JTSK. V kontrolnom znaleckom posudku znalec konštatuje, že po porovnaní prílohy znaleckého posudku M. G. C. ide o identické súradnice číselných bodov v zmysle prílohy č. 9/2019 v kontrolnom znaleckom posudku, s prílohou č. 10/2013 znaleckého posudku M. G. C.. K stanovisku M. Y. Y. znalec konštatoval, že sa riadil zrejme nekonkrétnou a nejasnou úlohou od žalovanej o vytýčení hranice medzi parcelou XXX/X a XXX/X do terénu alebo má vytýčiť hranicu do terénu podľa pôvodnej výmery parcely č. XXX/X. M. Y. sa nakoniec rozhodol vyrobiť novú hranicu, pričom ak by vedel, že výmera je údaj odvodený, je neprípustné prispôbovať vytýčenie prvkov výmerám evidovaným v KN. Zároveň znalecký posudok hovorí o tom, že záväzným údajom je geometrické a polohové určenie nehnuteľnosti a nie výmera. Za danej dôkaznej situácie súd ustálil dôvodnosť vytýčenia hranice sporných pozemkov v zmysle návrhu žalobkyne. Nárok žalobkyne na náhradu škody vylúčil na samostatné konanie podľa § 166 ods. 2 CSP. Prvoinštančný súd výrok o trovách konania rozhodol podľa ust. § 257 CSP, a to z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Tieto videl v predmete konania, v osobitej situácii, keď obe strany sporu v priebehu konania predkladali dôkazy na preukázanie správnosti svojich tvrdení, pričom priebeh hranice ako odborná otázka, závisí výlučne od posúdenia osoby znalca, t.j. geodeta. Preto považoval za spravodlivé, aby každá zo strán sporu znášala trovy konania, a preto stranám sporu náhradu trov konania nepriznal.

2. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací vydal uznesenie z 24. augusta 2022 č. k. 7Cdo/297/2021 - 543, ktorým zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vrátil vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. Odvolací súd v ďalšom konaní dospel k záveru, že súd prvej inštancie dospel k nesprávnym skutkovým a právnym záverom. V súlade s vysloveným právnym názorom dovolacieho súdu, vyzval strany sporu v súlade s ust. § 382 CSP na vyjadrenie k veci s poukazom na aplikáciu § 135c OZ zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), pričom obe strany sporu využili možnosť vyjadriť sa.

2.1. Odvolací súd následne citoval odôvodnenie vyššie uvedeného uznesenia dovolacieho súdu: „Za neoprávnenú stavbu v zmysle § 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka sa považuje taká stavba, ktorú stavebník zriadi na cudzom pozemku bez toho, aby k tomu mal právny titul umožňujúci mu zriadiť stavbu na cudzom pozemku; pre posúdenie, či ide o stavbu neoprávnenú, nie je podstatné, či stavebník mal stavebné povolenie a ani vedomie (súhlas) orgánu obce o stavbe. Cudzím pozemkom pre zriaďovateľa stavby je každý pozemok, ku ktorému nemá vlastnícke (spoluvlastnícke) právo, právo zodpovedajúce vecnému bremenu, prípadne obligačné právo umožňujúce zriadenie stavby. (rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6MCdo/44/2012) Žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala ochrany podľa § 126 OZ, pričom súd prvej inštancie žalobe vyhovel a uložil dovolateľke povinnosť posunúť oplotenie svojho pozemku. Vzťah § 135c OZ k § 126 ods. 1 OZ je vzťahom špeciálneho ustanovenia k všeobecnému ustanoveniu (§ 126 ods. 1 OZ). V danom prípade teda bolo potrebné aplikovať § 135c OZ a nie § 126 OZ. Plot dovolateľky je v zmysle § 119 ods. 2 OZ stavbou, pričom nemožno opomenúť, že jeho výstavbe predchádzalo ohlásenie Stavebnému úradu v zmysle Stavebného zákona. Keďže sporné oplotenie patriace dovolateľke je v zmysle zákona stavbou, žalobkyňa sa mohla proti dovolateľke ako neoprávnenej stavebníčke domáhať ochrany na súde podľa § 135c OZ. V danom prípade teda oplotenie dovolateľky podlieha právnemu režimu podľa § 135c OZ, ktorý sa aplikuje na stavby ako nehnuteľnosti

a nie režimu podľa § 126 ods. 1 OZ, ktorý sa aplikuje na vypratanie ostatných nehnuteľných vecí.“

2.2 Následne odvolací súd konštatoval, že rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo 14. apríla 2008 č. k. 10C/120/2007 - 36, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 10. júna 2008, bolo zrušené podielové spoluvlastníctvo žalobkyne a žalovanej vo vzťahu k parcelám, par. KN C č. XXX/X, záhrady o výmere 600 m<sup>2</sup>, parc. KN C č. XXX/X, zastavané plochy a nádvoria o výmere 524 m<sup>2</sup>, parc. KN C XXX/XX, zastavané plochy a nádvoria o výmere 75 m<sup>2</sup>, pôvodne zapísané na LV č. XXX, k. ú. Y. Do výlučného vlastníctva boli žalobkyni prikázané parc. č. KN C č. XXX/X, zastavané plochy a nádvoria o výmere 524 m<sup>2</sup> a parc. KN C č. XXX/XX, zastavané plochy a nádvoria o výmere 75 m<sup>2</sup> a do výlučného vlastníctva žalovanej bola prikázaná parc. KN C č. XXX/X, záhrady o výmere 600 m<sup>2</sup>. Podkladom pre rozhodnutie súdu bol geometrický plán č. 11/2003, vypracovaný M. T. H., overený Správou katastra E., dňa 19. novembra 2003, pod č. XXXX/XX. Po zameraní hospodárskej budovy M. T. H. dňa 3. novembra 2003 bola parcela KN C č. XXX/X rozdelená geometrickým plánom č. XXX/XXXX na tri parcely, parc. KN C č. XXX/X, parc. KN C č. XXX/X a parc. KN C č. XXX/XX, pričom parc. KNC č. XXX/XX bola vytvorená pod stojacou hospodárskou budovou. Hranica medzi parcelami KN C č. XXX/X a parc. KN C č. XXX/X bola vedená umelo, nakoľko pôvodná parcela KN C č. XXX/X bola v katastri vedená v dvoch dieloch 600 m<sup>2</sup> a 599 m<sup>2</sup> a doterajší stav užívania pozemkov, resp. jeho reálneho rozdelenia nebol podkladom pre určenie prirodzenej hranice.

2.3 Odvolací súd uviedol, že znalec M. v záveroch svojho znaleckého posudku č. 10/2013 z 12. septembra 2013 konštatoval, že právna hranica medzi pôvodnou parcelou CKN č. XXX/X a č. XXX/X určená geometrickým plánom č. 111/2003, vyhotoveným M. T. H. a overeným Správou katastra v Poprade pod č. 1102/03 z 19. novembra 2003 nie je totožná s faktickou hranicou - osadeným oplotením v teréne. Reálna poloha oplotenia v prírode je na obrázku č. 10 označená bodmi „A,G,H“ a podľa terajšieho právneho stavu v katastri nehnuteľností tvorí hranicu medzi parcelami CKN č. XXX/X a č. XXX/XX, ktoré vlastní žalobkyňa. A ďalej uznal, že priebeh vlastníckej hranice medzi parcelami CKN č. XXX/2 a č. XXX/X bol určený geometrickým plánom č. XXX/XXXX, ktorý vyhotovila M. T. H. a to bodmi „A (identický s bodom 449-5) a B“. V znaleckom posudku uviedol, že pri vytyčení bodu „A“ resp. bodu 449-5 spornej hranice postupoval geodet M. Y. Y. odborným spôsobom podľa Smerníc na vyhotovovanie geometrických plánov a na vytyčovanie hraníc pozemkov. Pri určení polohy bodu „B“ spornej hranice však zvolil nesprávny postup, výsledkom čoho je skutočnosť, že hranicu medzi parc. CKN č. XXX/X a č. XXX/X posunul z polohy označenej bodmi „A-B“ zadefinovanej GP č. 111/2003 do spornej polohy označenej bodmi „A-C“. Vzhľadom na skutočnosť, že sa jedná o posun medzi bodmi „B a C“ o 1,91 m je v tomto prípade bezpredmetné hovoriť o dovolených odchýlkach.

2.4 Zo záverov znaleckého posudku č. 9/2019 vypracovaného znalcom M. O. X. z 13. septembra 2019 mal odvolací súd preukázané, že vytyčenie hraničnej čiary na podklade vytyčovacieho náčrtu č. 96/2008 zo 14.11.2008 vyhotoveného M. J. U. je správne, nakoľko ho previedol v miestnom súradnicovom systéme aj s prevzatím súradníc zo ZPMZ č. 449 s napojením na pevné body v ZPMZ č. 9 ku GP č. 241-1-3402-80-80 z ktorých bol zameraný priebeh oplatenia pozemkov parc. č. XXX/X, XXX/X, XXX/X, a lomové body č. 1, 2 vypočítaných z geodetických údajov ZPMZ č. 9 ku GP č. 241-1-3402-80-80, ktorý bol do KN prevedený pod položkou VZ 29/1981. Body č. 1 očíslované vo vytyčovacom náčrte č. 96/2008 je zároveň druhým lomovým bodom na hranici parc. č. XXX/X a XXX/X, ktorý je v teréne totožný s bodom č. 619-34 len s tým rozdielom, že bod č. 1 je v MSS a bod č. 619-34 v S-JTSK. Známý bod na východnej strane hranice je označený v ZPMZ č. 449 pod č. 449-5 v MSS je totožný s bodom č. 619-9 v S-JTSK. Tieto závery konštatoval i na ohliadke predmetných nehnuteľností v k. ú. Y., ktorá bola vykonaná dňa 02. septembra 2019.

2.5 Odvolací súd pripomenul, že z podania žalobkyne, ktorá je pánom sporu, vyplýva, že trvá na podanej žalobe, ktorú preformulovala na povinnosť žalovanej odstrániť stavbu - oplatenie z pozemku, ktorý je v jej vlastníctve. Navrhovaný petit žalobkyňou podaním zo 7. novembra 2023 nie je podľa neho zmenou žaloby, keďže jej návrh zodpovedá právnej kvalifikácii prejednávanej veci podľa ust. § 135c OZ a zároveň spôsobu vypořádania predmetu sporu v súlade s týmto zákonným ustanovením.

2.6 Vychádzajúc z uvedeného zisteného stavu odvolací súd dospel k záveru, že žalovanej oploenie, tak ako ho vyznačil znalec M. O. X., zasahuje do vlastníctva žalobkyne. Napriek tomu považoval odstránenie oploenia žalovanou za neúčelne, berúc do úvahy aj závery rozhodnutia NS SR, ktorý konštatoval v bode 29., že stavba bola realizovaná v súlade so Stavebným zákonom a základ oploenia je murovaný ( v tomto prípade by prichádzalo do úvahy odstránenie oploenia po celej dĺžke pozemku, nie len čiastočné odstránenie. Preto tento spôsob úpravy vzťahov považoval za nedôvodný. Súčasne uviedol, že zákon upravuje ďalšie riešenie veci podľa § 135c ods. 2 OZ - prikázanie stavby do vlastníctva žalobkyne, k tomu však žalobkyňa súhlas nedala. Posledné riešenie predmetu sporu ponúka §135c ods. 3 OZ, ku ktorému však nesmeroval návrh žalobkyne a ak by aj odvolací súd považoval toto riešenie za vyhovujúce, absentoval dôkaz v podobe rozsahu zriadeného vecného bremena geometrickým zameraním a jeho hodnote. Preto zmenil rozsudok súdu prvej inštancie podľa ust. § 388 CSP vo výroku I. a žalobu zamietol.

2.7 Pokiaľ išlo o odvolanie žalovanej vo vzťahu k výroku II., t. j. vylúčenie nároku na náhradu škody uplatnenú zo strany žalobkyne voči žalovanej na samostatné konanie podľa ust. § 166 ods. 2 CSP, tu odvolací súd zdôraznil, že ide o postup súdu, kde nie je odvolanie prípustné podľa § 355 ods. 2, a contrario § 357 písm. a) až o) CSP. Preto podľa ust. § 386 písm. c) CSP odmietol odvolanie žalovanej voči výroku II. tohto rozsudku.

2.8 Vo vzťahu k odvolaniu žalobkyne voči výroku III. rozsudku, odvolací súd pristúpil k vyhodnoteniu okolností predmetnej veci. Keďže v odvolacom konaní bol rozsudok súdu prvej inštancie zmenený, podľa ust. § 396 ods. 3 CSP, musel odvolací súd rozhodovať o celých trovách konania. V rámci rozhodovania o trovách konania, skúmal okolnosti prejednávanej veci a zistil, že existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Vzájomné vzťahy medzi účastníkmi konania možno kvalifikovať ako dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 150 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku teraz § 257 CSP. K zmene rozsudku súdu prvej inštancie a tým k zamietnutiu žaloby, došlo po zmene právnej kvalifikácie uplatneného nároku žalobkyne. Pripomenul, že oploenie realizované žalovanou sa nachádza na pozemku patriaceho žalobkyňi a dôvodom pre zamietnutie žaloby boli okolnosti posúdenia spôsobu riešenia vzťahov medzi stranami sporu z dôvodu vyhodnotenia neúčelnosti odstránenia žaloby. Preto bolo rozhodnuté tak, že nárok na náhradu trov celého konania žiadnej zo strán nepriznal.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie (ďalej aj „dovolateľka“), ktorého prípustnosť odôvodňovala § 420 písm. f) CSP a 421 ods. 1 písm. a) CSP. Prvým dovolacím dôvodom, na ktorý žalobkyňa poukazuje, je dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Namietla, že odvolací súd sa pri riešení právnej otázky účelnosti odstránenia neoprávnenej stavby odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Odklon odôvodnila citovaním rozsudkov najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/177/2021 a z 14. decembra 2023 sp. zn. 5Cdo/223/2022. Podľa nej odvolací súd rozhodol o zamietnutí žaloby na odstránenie stavby bez toho, aby doplnil dokazovanie a náležite sa vysporiadal s jej argumentmi, ktoré sú v súlade s ustálenou súdnou praxou. Podľa dovolateľky bolo rozhodnutie urobené na inom právnom základe, a to podľa § 135c OZ, zatiaľ čo pôvodne bola vec posudzovaná podľa § 126 ods. 1 OZ, a to bez doplnenia dokazovania relevantného pre toto nové právne posúdenie. Úvaha odvolacieho súdu o neúčelnosti odstránenia stavby bola podľa nej založená len na dvoch argumentoch: že stavba je v súlade so stavebným zákonom a že základ oploenia je murovaný. Žalobkyňa považuje tvrdenie o súlade so stavebným zákonom za nesprávne, keďže pri ohlásení stavby uviedla, že stavia na svojom pozemku, hoci vedela o spore o hranicu pozemku. Taktiež namietla, že tvrdenie o murovanom základe oploenia nezodpovedá skutočnosti, keďže oploenie má len oceľové stĺpiky s betónovým základom a nízku podmurovku, nie murovaný základ ako taký. Súd podľa žalobkyne nepreskúmal skutočný charakter stavby. Ďalej argumentuje, že odvolací súd pri posudzovaní účelnosti odstránenia stavby nezohľadnil všetky relevantné kritériá ustálenej súdnej praxe, ako sú povaha a rozsah hospodárskej straty, či vlastník stavby vedel, že stavia na cudzom pozemku, okolnosti, za akých bola stavba zriadená, a či by odstránenie nebolo v rozpore s dobrými mravmi. Žalobkyňa zdôraznila, že žalovaná nebola pri stavbe dobromyseľná, voči čomu však podnikla kroky na ochranu svojich práv.

3.1 Druhým dovolacím dôvodom, ktorý dovolateľka uvádza, je dôvod podľa § 420 písm. f) CSP. Tvrdí, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Toto porušenie malo podľa nej nastať tým, že odvolací súd rozhodol bez doplnenia dokazovania, napriek tomu, že pôvodné dokazovanie bolo zamerané na iné právne ustanovenie (§ 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka) a nie na § 135c Občianskeho zákonníka, na základe ktorého odvolací súd napokon rozhodol.

3.2 Okrem týchto hlavných dovolacích dôvodov dovolateľka v dovolaní uvádza aj ďalšie súvisiace námietky. Poukazuje na to, že odvolací súd mal v prípade zistenia neoprávnenej stavby povinnosť upraviť vzťahy medzi účastníkmi jedným zo spôsobov predpokladaných v § 135c Občianskeho zákonníka, a nie žalobu zamietnuť len z dôvodu údajnej neúčelnosti odstránenia. Dovolateľka tiež zdôrazňuje, že existencia stavby jej reálne znižuje výmeru pozemku, znemožňuje jeho plné užívanie a spôsobuje jej škodu, napríklad vo forme vyššej dane z nehnuteľnosti za časť pozemku, ktorú nemôže užívať. Argumentuje tiež, že reálne užíva menšiu výmeru pozemku ako má zapísanú na liste vlastníctva, čo bolo potvrdené aj znaleckým dokazovaním a v kombinácii s priradenou parcelou žalovanou ide o rozdiel 62 m<sup>2</sup> v jej neprospech. Finančná náročnosť odstránenia stavby nebola podľa nej predmetom dokazovania. Nakoniec, rozhodnutie odvolacieho súdu podľa jej názoru neprimerane chráni záujmy žalovanej a je v rozpore s ústavnoprávnymi princípmi ochrany vlastníctva.

3.3 Záverom navrhovala, aby odvolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu, vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie a priznal jej nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

4. Žalovaná vo svojom vyjadrení uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu je vecne správne, v súlade s vysloveným právnym názorom dovolacieho súdu a k zamietnutiu žaloby došlo po zmene právneho nároku uplatneného žalobkyňou. Preto navrhla, aby najvyšší súd dovolanie zamietol a priznal jej náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je dôvodné, a preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu podľa § 449 ods. 1 CSP zrušil a vec mu podľa § 450 CSP vrátil na ďalšie konanie.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a tejto jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, prísne regulovanej Civilným sporovým poriadkom. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa, pričom prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov.

11. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

12. Súčasťou obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany.

13. V danom prípade žalobkyňa tvrdila, že odvolací súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Toto porušenie malo podľa nej nastať tým, že odvolací súd rozhodol bez doplnenia dokazovania, napriek tomu, že pôvodné dokazovanie bolo zamerané na ochranu vlastníckeho práva podľa § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka ) a nie na odstránenie stavby podľa § 135c Občianskeho zákonníka, na základe ktorého odvolací súd v ďalšom konaní rozhodol.

14. Dovolací súd zistil, že odvolací súd po zrušení rozsudku Krajského súdu v Prešove z 28. apríla 2021, č.k. 18Co/23/2020-437 a vrátení mu veci na ďalšie konanie nenariadil vo veci pojednávanie v zmysle § 384 ods.1 CSP, dokazovanie nezopakoval, rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobu zamietol. Žalovaná vo vyjadrení zo dňa 07.11. 2023 v zastúpení advokátkou uviedla, že plot má betónové základy , a preto nie je možné tento plot posunúť tak ako je to uvedené vo výroku rozsudku súdu prvej inštancie. Plot je nehnuteľnou stavbou. Ak chcel žalobca dosiahnuť odstránenie stavby žalovaných zo svojho pozemku, nemohla obstať jeho žaloba na vypratanie pozemku. Nároku, ktorý mal základ v ustanovení § 135c OZ, zodpovedá žalobný návrh na odstránenie stavby. Exekúcia vypratáním určitého pozemku upravená v ustanoveniach § 181 až 183 EP totiž neumožňuje odstránenie nehnuteľnej stavby na pozemku. Ak ide o vypratanie vecí, musí ísť o veci, ktoré možno odovzdať, prevziať, príp. dať do úschovy, t. j. hnuťelné veci (Ro NS ČR, sp.zn. 3 Cz 54/1992)."

15. Žalobkyňa vo vyjadrení zo dňa 07.11.2023 v zastúpení advokátkou uviedla, že z doteraz vykonaného dokazovania je možné urobiť nepochybný záver, že je dôvodné spor riešiť núteným prikázaním, aby žalovaná oplotenie odstránila. Procesný nedostatok spočívajúci v tom, že súd neaplikoval ustanovenia § 135c Občianskeho zákonníka je možné odstrániť formulovaním žalobného výroku v novom znení. Teda súd namiesto výroku o povinnosti žalovanej posunúť oplotenie rozhodne o povinnosti odstrániť stavbu. Zákonnosť takéhoto postupu je daná okrem iného aj s poukazom na čl. 11 ods. 1 CSP, podľa ktorého

pri rozhodovaní súdu o nárokoch má byť postupované tak, že súd posudzuje uplatnené nároky podľa obsahu. V danom prípade totiž posunutie oplotenia s ohľadom na technické prevedie stavba, fakticky znamená, že stavba bude odstránená z pozemku žalobkyne. Navrhovaný žalobný petit by v tom prípade znel : „Ukladá žalovanej povinnosť odstrániť stavbu oplotenia, ktoré sa nachádza na hranici pozemkov, parc. KN C č. XXX/X o výmere 431 m<sup>2</sup>, zastavaná plocha a nádvorie a parc. KN C č. XXX/XX o výmere 51 m<sup>2</sup>, zastavaná plocha a nádvorie, zapísané na LV č. XXXX, kat. územie Y, obec Y, okres E.“.

16. Pokiaľ žalobkyňa namietala odklon od ustálenej rozhodovacej činnosti dovolacieho súdu s poukazom na § 135c OZ, dovolací súd uvádza, že najvyšší súd sa v rámci svojej rozhodovacej činnosti sa zaoberal s otázkou odstránenia stavby, ako napríklad v rozsudku z 30. novembra 2022 sp. zn. 5Cdo/177/2021, bod 16 : „Uloženie povinnosti odstrániť neoprávnenú stavbu nepochybne predstavuje najprísnejšiu sankciu, ktorou súd môže postihnúť neoprávneného stavebníka. Účelnosť odstránenia neoprávnenej stavby v zmysle ustanovenia §135c Občianskeho zákonníka súd hodnotí vždy s prihliadnutím na všetky okolnosti a povahu každého jednotlivého prípadu. Musí pritom prihliadať najmä na druh a rozsah hospodárskej straty, ktorá by odstránením stavby vznikla, pričom zároveň prihliada aj na jej ďalšie využitie. Úlohou súdu je porovnať hospodársku a inú stratu, ktorá by odstránením stavby vznikla na jednej strane, so záujmom na využití stavby na strane druhej. Bez významu nie je ani účel, na aký bola stavba zriadená, aký je jej charakter, aký je rozsah zastavaného pozemku, prípadne pozemku nevyhnutého na riadne užívanie stavby. Súd pritom prihliada aj na to, za akých okolností bola stavba zriadená, či stavebník mal vedomosť o tom, že ide o neoprávnenú stavbu. Nemožno predvídať všetky okolnosti, ktoré je potrebné pri rozhodovaní o neoprávnenej stavbe vziať do úvahy. Súd však musí starostlivo prihliadnuť ku všetkému, čo vyšlo v konaní najavo a vzniknutú situáciu komplexne vyhodnotiť....“

17. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd Slovenskej republiky v súlade s predmetnými ustanoveniami zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

18. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

## **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.